ลอยกระทง

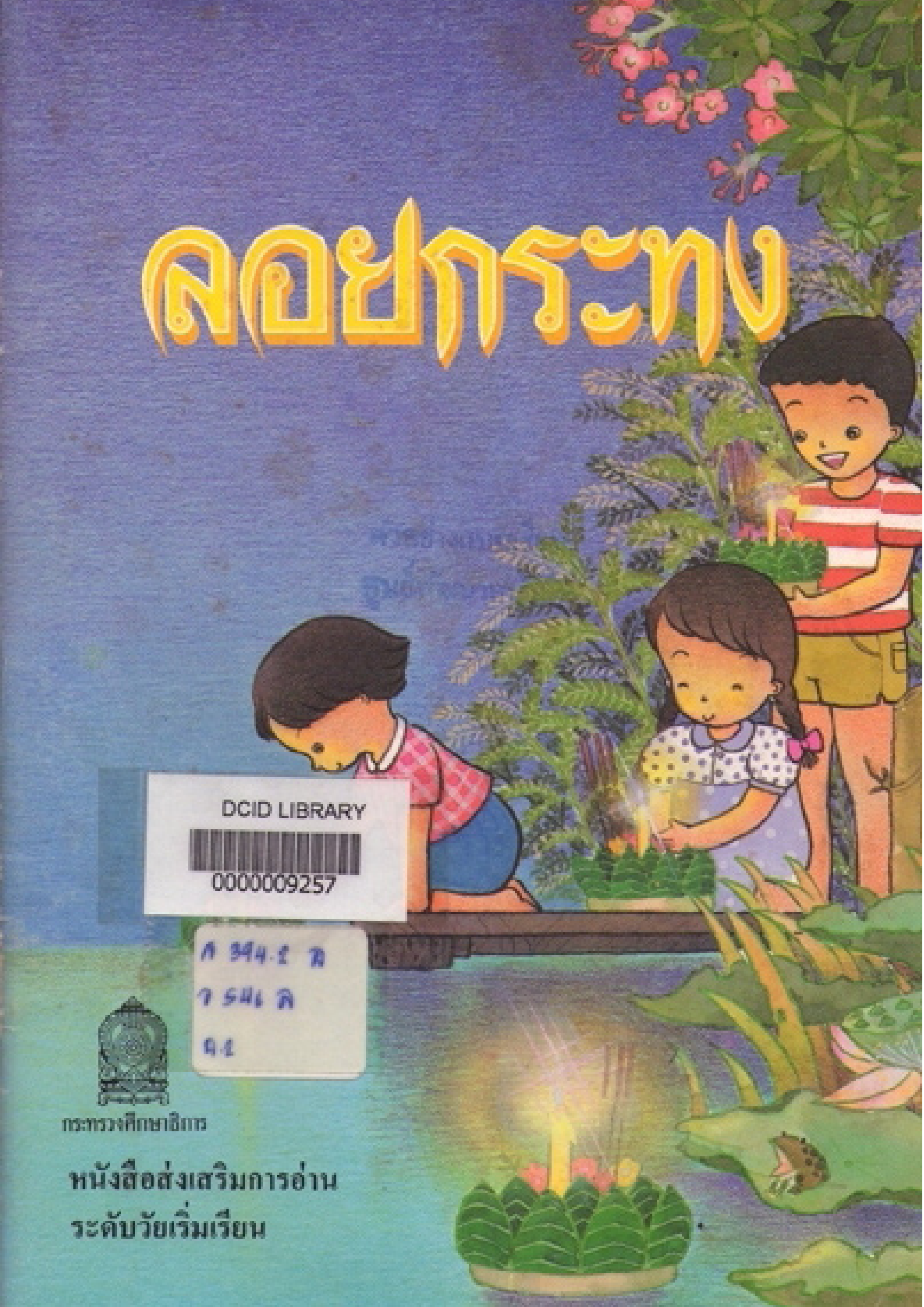

DCID LIBRARY
0000009257

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ระดับวัยเริ่มเรียน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ระดับวัยเริ่มเรียน

เรื่อง

ลอยกระทง

ของ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๕.๕๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้นี้)

จัดพิมพ์โดยองค์การค้าของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน
ระดับวัยเริ่มเรียน

หอสมุดกรมวิชาการ

เรื่อง

ลอยกระทง

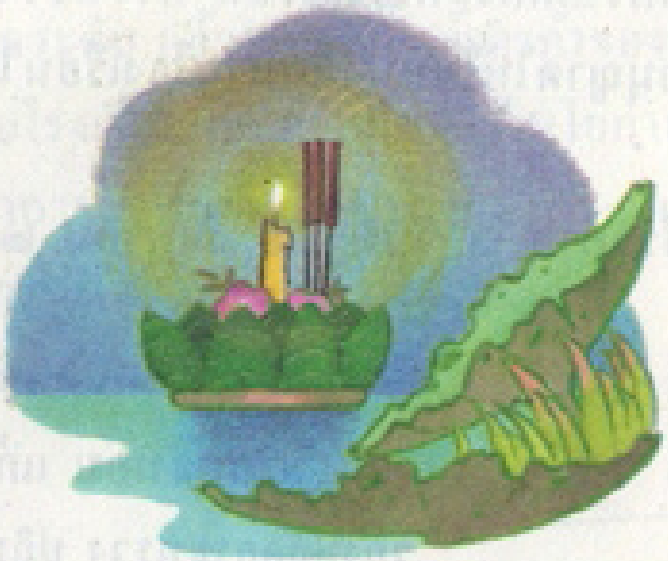

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ลอยกระทง สำหรับเด็กระดับเริ่มเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๒๘

(นายพะนอม แก้วกำเนิด)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขทะเบียน 6664 ฉ2
เลขหมู่
วันที่ 17 ก.พ. 30

คำนำ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กระดับเริ่มเรียน กรมวิชาการ ได้จัดทำหนังสือ เรื่อง "ลอยกระทง" เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กระดับเริ่มเรียน โดยมี นางสาวประกายเดือน บวรวิญญานันท์ เป็นผู้วาดภาพประกอบ หนังสือนี้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กรู้จักคุณค่าและช่วยกันบำรุงรักษาประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงไว้เป็นมรดกของไทยตลอดไป ลักษณะการเขียนเป็นคำประพันธ์ มีภาพประกอบสวยงาม เป็นการส่งเสริมการอ่านยิ่งขึ้น กรมวิชาการจึงจัดพิมพ์เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับเริ่มเรียน จำนวน ๔๕,๐๐๐ เล่ม เพื่อแจกโรงเรียนประถมศึกษาทุกระดับ แล้วมอบให้องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่ายสำหรับโรงเรียนและหรือผู้สนใจในโอกาสต่อไปด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการฯ และผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายวิเวก ปางพุฒิพงศ์)
อธิบดีกรมวิชาการ
๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๘

วันที่ 15 ต.ค. 2544
เลขทะเบียน ค 05145
เลขเรียกหนังสือ ค 514.2 ล
ว 541 ล

ลอย ลอยกระทง

ลอยกระทง กันเถิดหนา

พวกเรามา ลอยกระทง

มองดู จันทร์เจ้าขา
เหลืองงามตา กลมเป็นวง

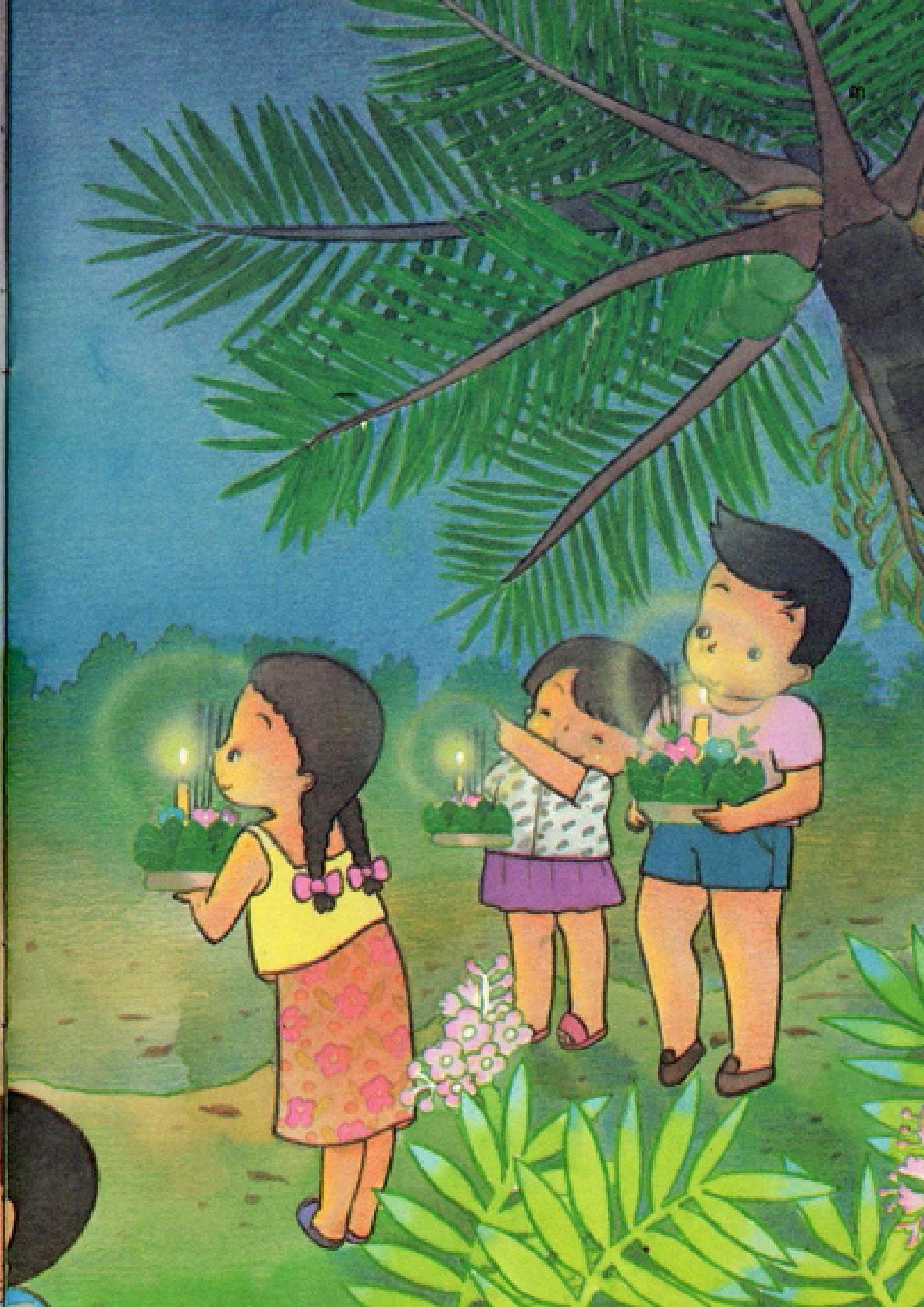

คืนวันเพ็ญ น้ำทรง
ชวนกันลง มาตีนท่า

หาดอกไม้ ธูปเทียน
บ้างทำรูป ตุ๊กตา

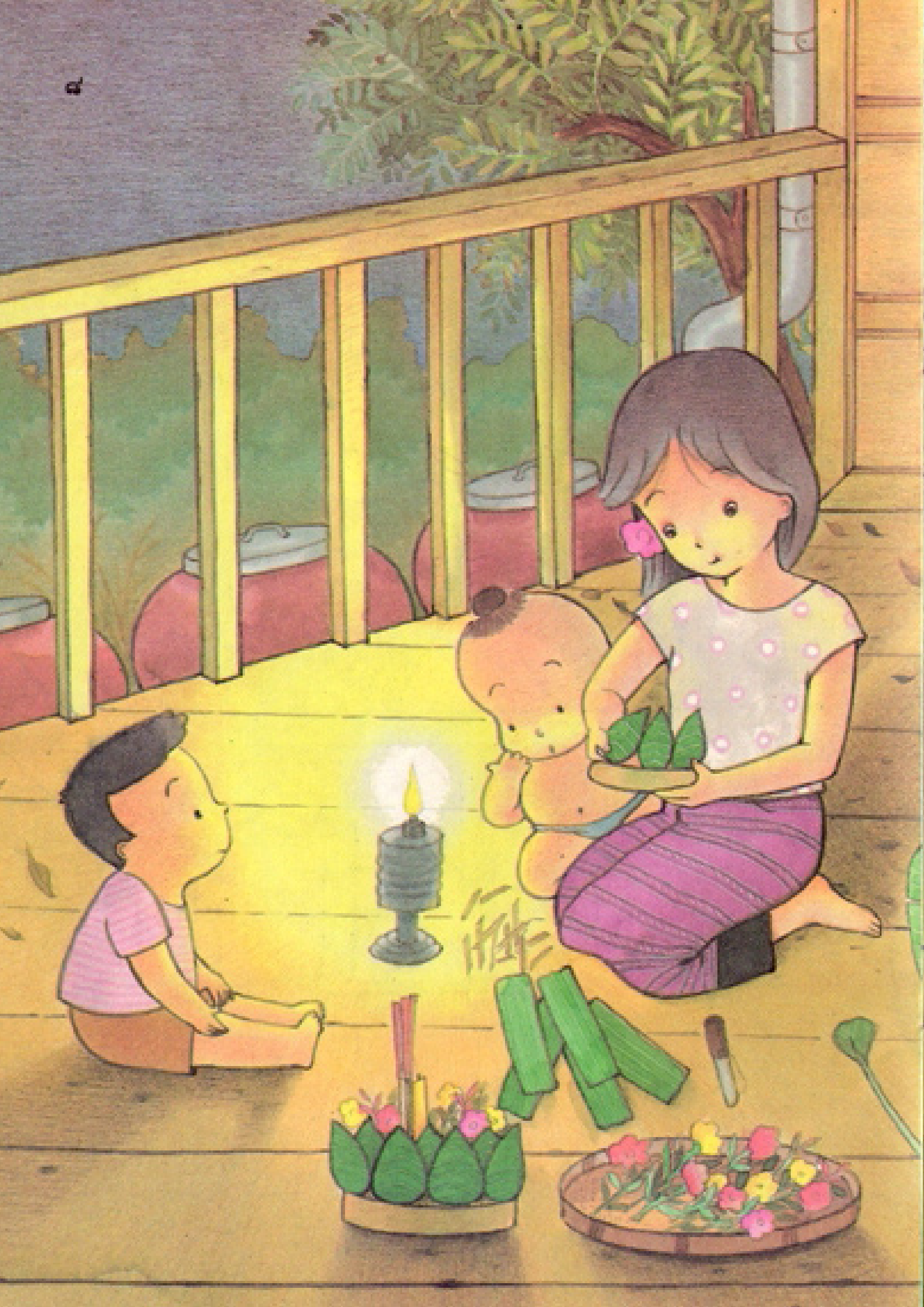

พี่ก็เอา ใบตองมา
ทำกระทง ให้น้องน้อง

แม่พา มาริมฝั่ง

ระวัง จะตกคลอง

จุดธูป เทียนทอง
เป็นของ บูชา

ไหว้ แม่คงคา ปกปัก รักษา
พวกเรา ทั่วหน้า ให้เป็น เด็กดี
และมี ความสุข ไม่มีทุกข์ มาย่ำยี
โรคภัย ไม่มี เรียนดี ตลอดเวลา

วันเพ็ญ เดือนสิบสอง
เราทั้งผอง สนุกนักหนา

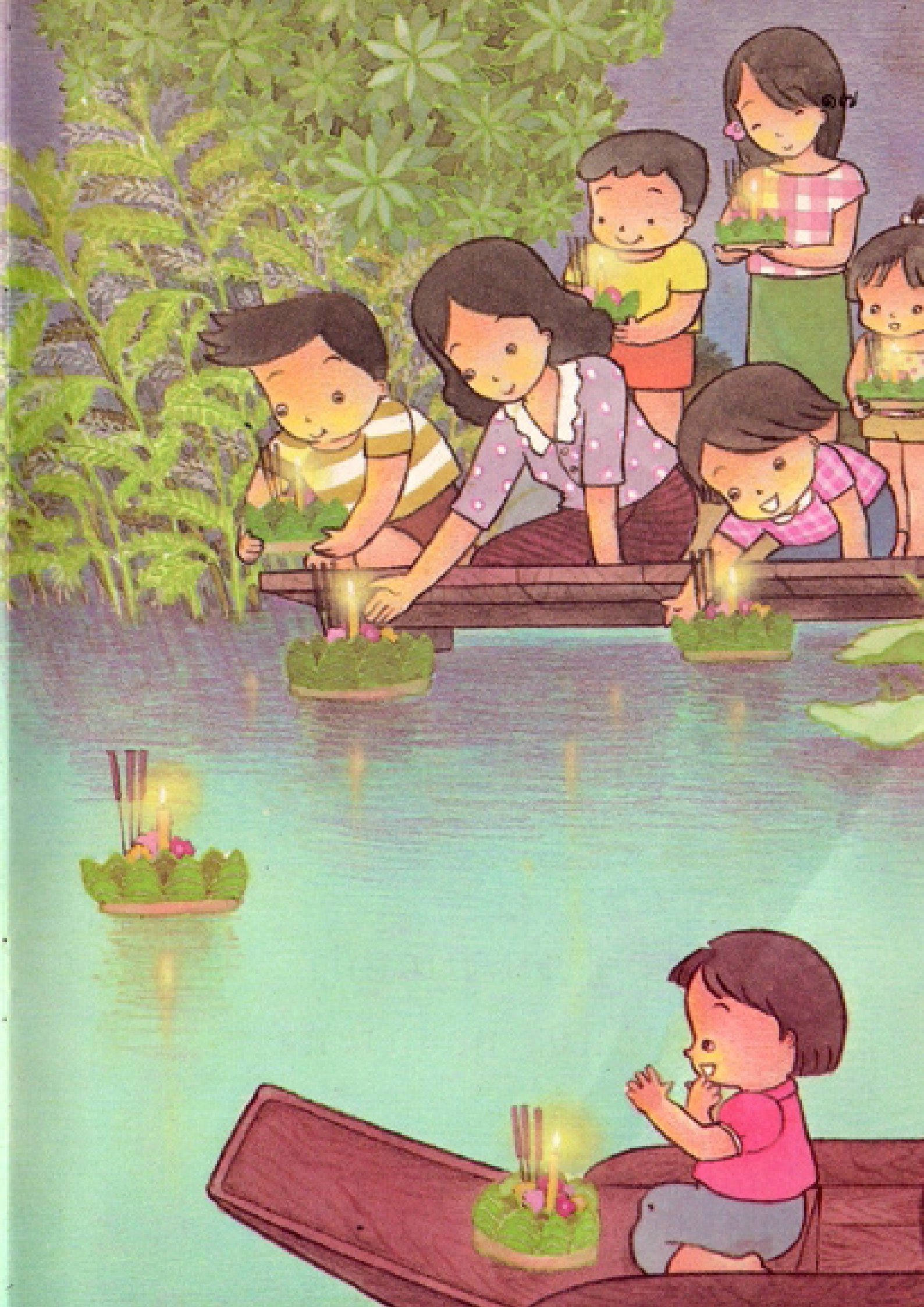

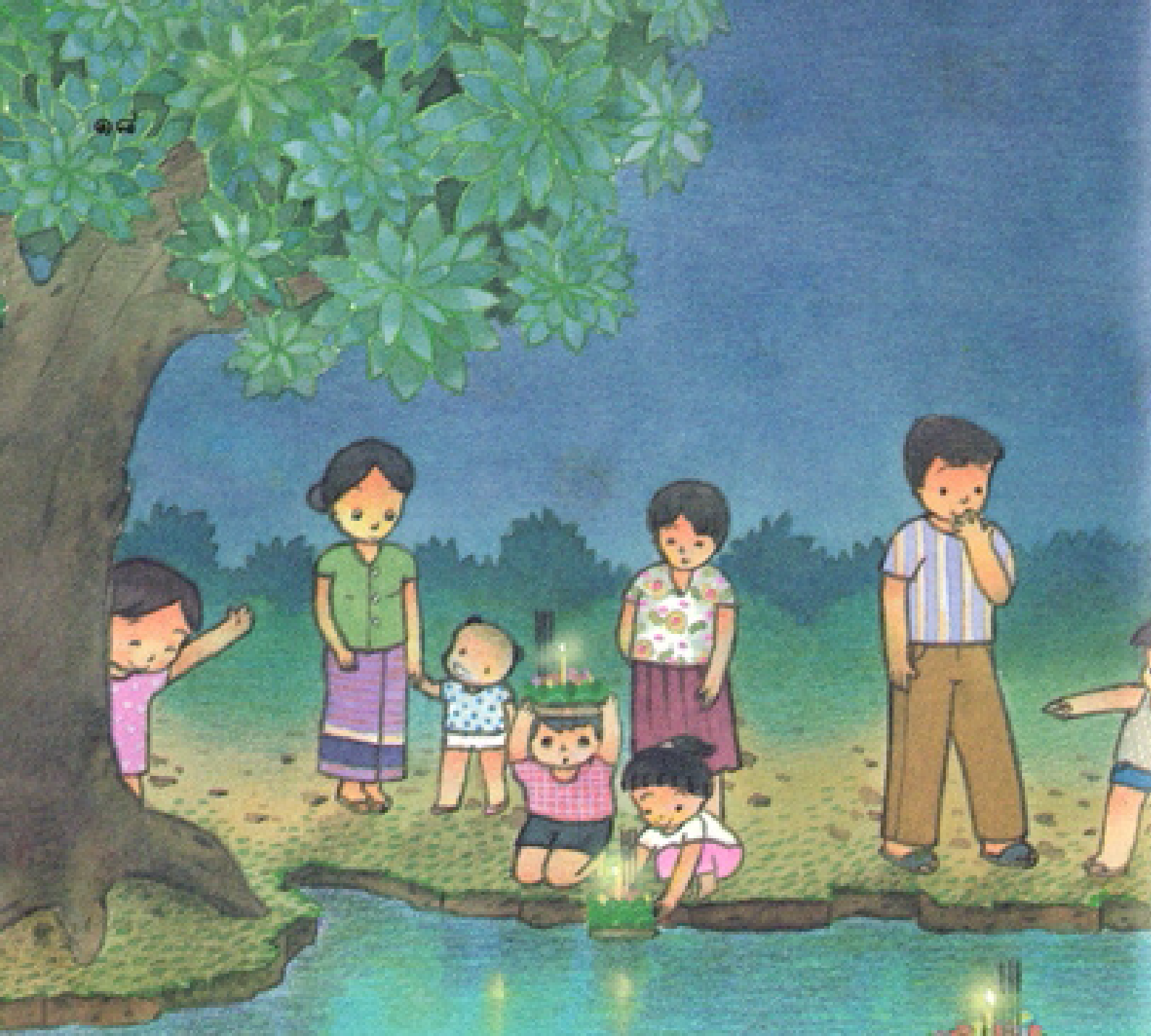

ประชาชน มากหน้า
พากันมา ลอยกระทง

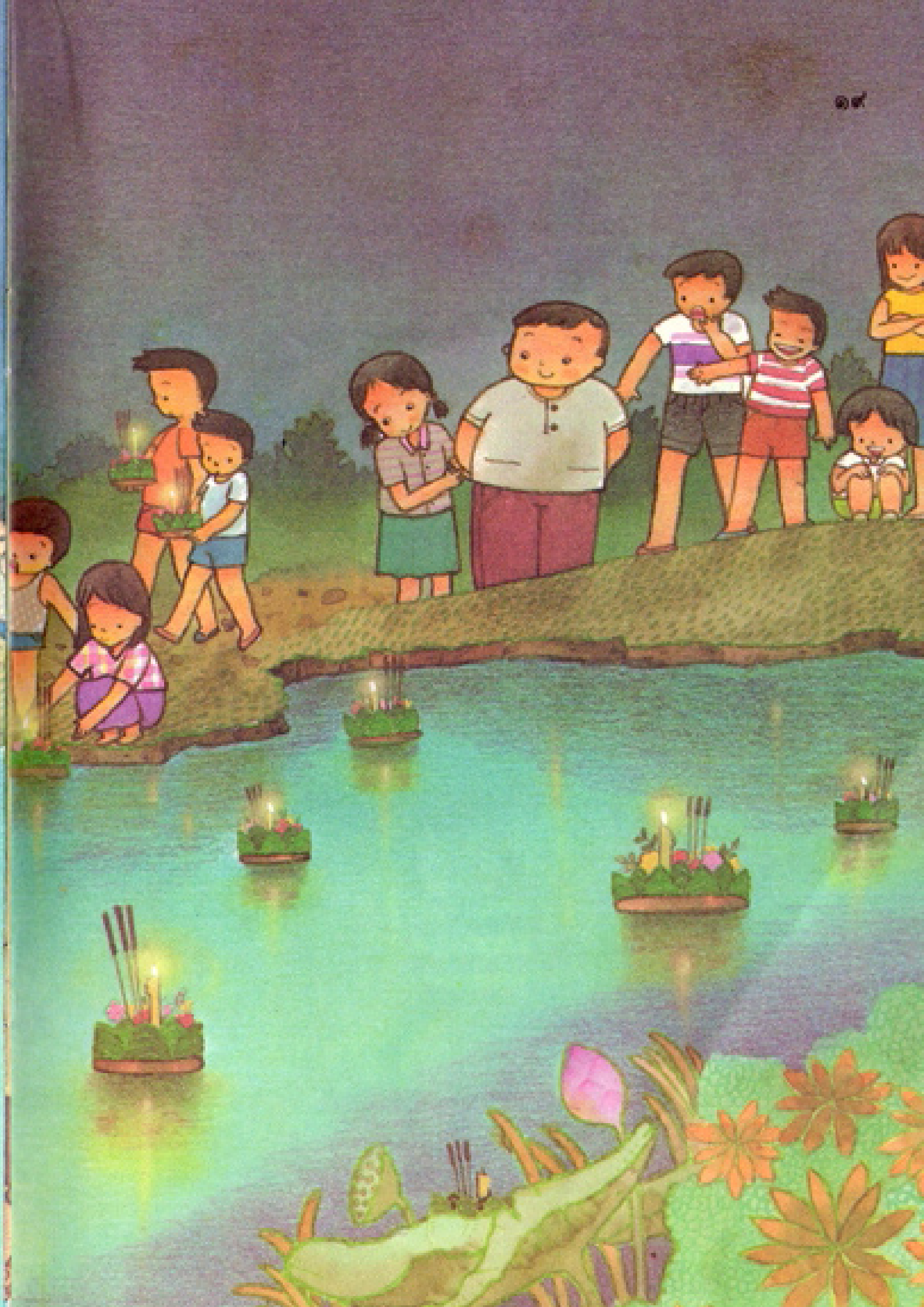

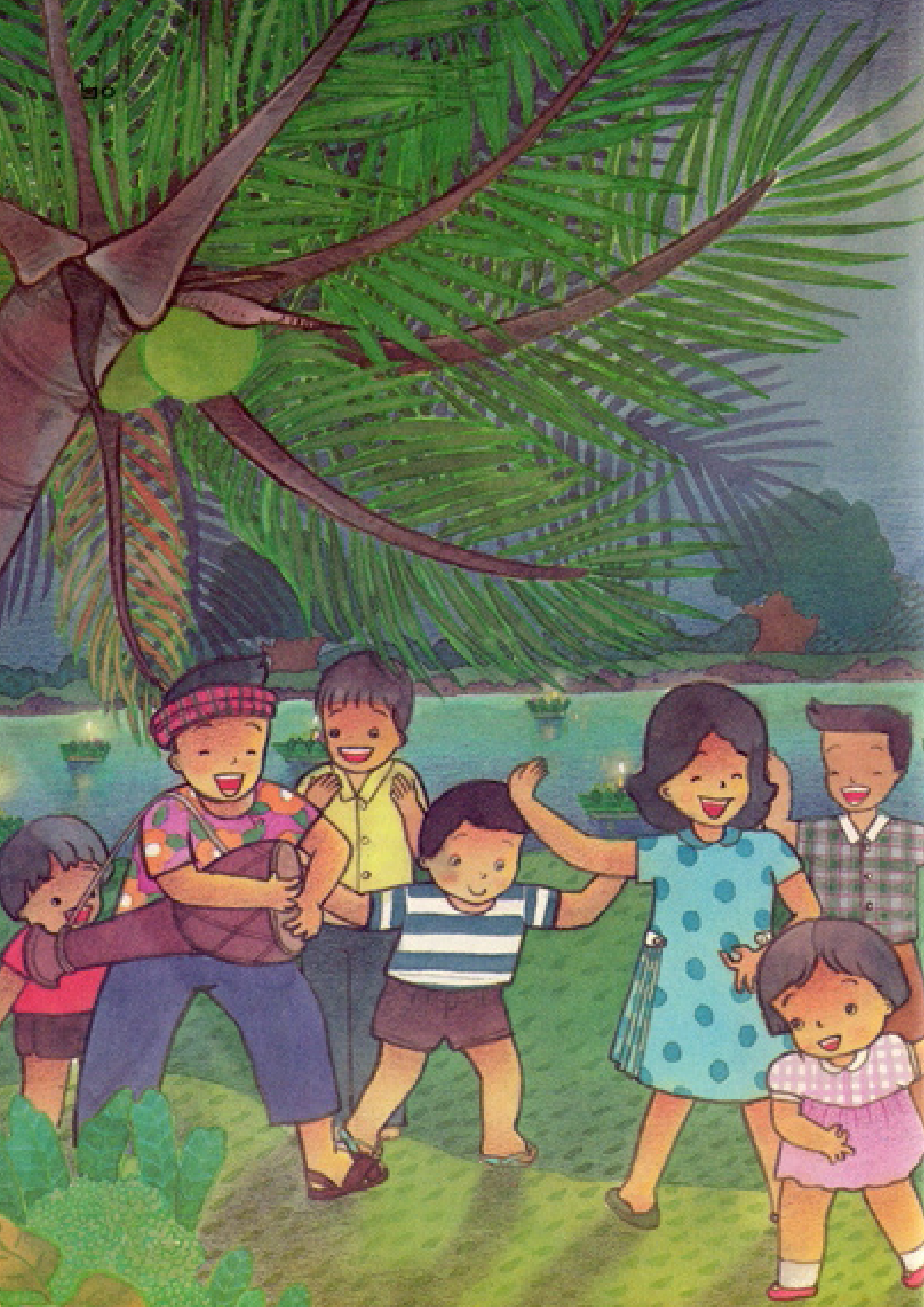

ลอย ลอยกระทง
ลอยกระทง กันเถิดหนา
พวกเรามา ลอยกระทง

ความเป็นมาของประเพณีลอยกระทง*

ลอยกระทงเป็นประเพณีโบราณของไทย เท่าที่มีหลักฐานปรากฏได้ริเริ่มมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี เดิมเป็นพิธีของพราหมณ์ กระทำขึ้นเพื่อบูชาพระผู้เป็นเจ้าที่พราหมณ์นับถือ คือ พระอิศวร พระนารายณ์ และพระพรหม ต่อมาคติการบูชาเปลี่ยนไปตามแนวพระพุทธศาสนาเป็นการชักโคมเพื่อบูชาพระบรมสารีริกธาตุ พระจุฬามณีที่ชั้นดาวดึงส์และลอยโคมเพื่อบูชารอยพระพุทธบาท ซึ่งประดิษฐาน ณ ทาดทรายแม่น้ำนัมมทา ในสมัยสุโขทัย นางนพมาศซึ่งเป็นสนมของพระร่วง ได้คิดทำกระทงเป็นรูปดอกบัวทูลเกล้าฯ ถวายพระร่วงในพิธีนี้ พระร่วงทรงพอพระทัยมาก จึงโปรดเกล้าให้ถือเป็นเยี่ยงอย่าง การประดิษฐ์กระทงเป็นรูปดอกบัวจึงปรากฏมาจนทุกวันนี้ และเรียกชื่อว่า "ลอยกระทงทรงประทีป"

ในสมัยก่อนพระมหากษัตริย์จะเสด็จประทับเรือพระที่นั่งไปถวายดอกไม้เพลิงบูชาพระรัตนตรัยทุกพระอารามหลวงที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ แล้วทอดพระเนตรการขับร้องประโคมดนตรีของประชาชน ซึ่งทำเป็นการใหญ่สนุกสนานมาก

ในสมัยอยุธยาและรัตนโกสินทร์ตอนต้น พิธีนี้ยังนิยมทำเป็นงานใหญ่ ด้วยการทำกระทงใหญ่ บางกระทงสูงตั้งแต่ฐานจนถึงยอด ๖ เมตร ก็มี ตกแต่งกระทงด้วยดอกไม้สด เปลี่ยนสีไปตามวัน คือ ๑๔ ค่ำใช้สีเขียว ๑๕ ค่ำใช้สีขาว แรม ๑ ค่ำใช้สีแดง บางกระทงให้เจ้าพนักงานมโหรีลงไปบรรเลงเพลงเลย ต่อมาใน

สมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงเห็นว่าสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก จึงทรงให้ยกเลิกการทำกระทงใหญ่ ๆ เพียงโปรดให้พระบรมวงศานุวงศ์ทำเรือลอยพระประทีปแทน พอถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ ได้ทรงฟื้นฟูพระราชพิธีนี้อีก ในสมัยปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลอยพระประทีปเป็นการส่วนพระองค์

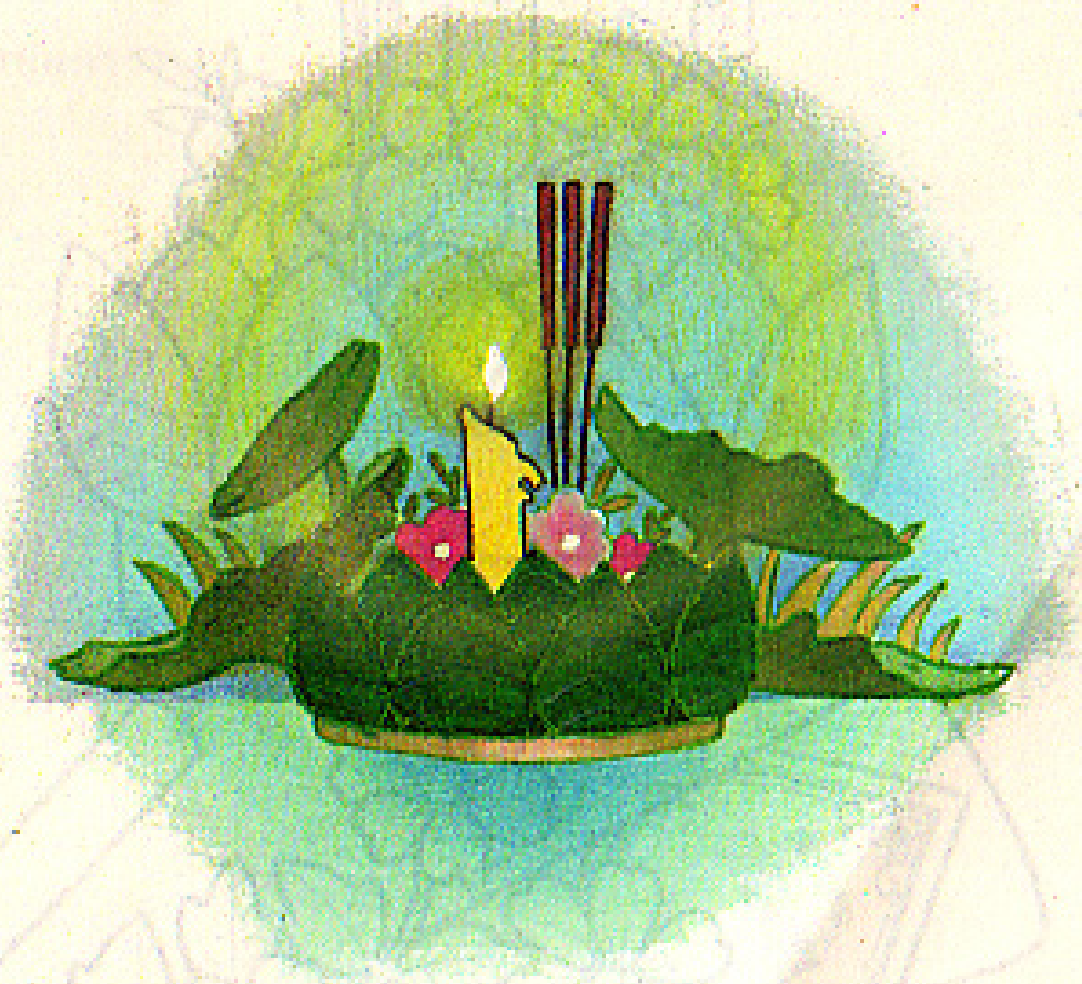

*เรียบเรียงจาก "ประเพณีลอยกระทง" ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

คำแนะนำการใช้หนังสือเรื่อง ลอยกระทง

หนังสือเล่มนี้ คณะกรรมการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กระดับเริ่มเรียนเป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักและรักษาประเพณีที่ดีงามของไทยให้คงไว้

ครูผู้สอนหรือผู้ปกครองควรเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเพณีลอยกระทงให้เด็กทราบและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรม และรู้ถึงส่วนประกอบของกระทง และรู้จักอันตรายอันเกิดจากน้ำ เมื่อจะไปลอยกระทง

หอสมุดกรมวิชาการ

องค์การค้าของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

นายกำธร สถิรกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

๐๗๘ : ๒๕ - ๓๐ (๓)

เลขที่